

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

Det svensk-engelska kyrkomötet i Uppsala.

1. Domprosten J. E. Berggren. 2. Professor J. A. Kolmodin. 3. Professor J. O. Quensel. 4. Biskopen af Winchester Hubert E. Ryle. 5. Ärkebiskop J. A. Ekman. 6. Biskopen af Salisbury John Wordsworth. 7. Professor E. Eison Stave. 8. Professor N. Söderblom. 9. Biskopen af Marquette J. M. Williams 10. Biskop H. W. Tottie. 11. Kaniken i Salisburys biskopsstift F. R. Bernard. 12. Domprosten professor H. Lundström. 13. Vicekanslern för universitetet i Cambridge dr A. Mason. A. Blomberg foto.

PÅ TILLSKYNDAN af den engelska kyrkans primas, ärkebiskopen af Canterbury, har Sverige, som känt, i dessa dagar fått mottaga besök af ett antal af den anglikanska kyrkans märkesmän, med hvilka några af vårt lands främsta andlige sammanträffat i Uppsala till rådslag i för de båda kyrkorna viktiga ämnen.

Som den engelska kyrkan redan i längst förflutna tider varit att räkna till de andliga samfund, genom hvilka kristendomens gåvor tillförts Sverige, har det ju sin glädjande innebörd att vårt land nu fått mottaga besök af dessa Englands andlige, hitresta i syfte att

åstadkomma en starkare gemenskap mellan svenskt och engelskt religionslif.

Under sin vistelse i hufvudstaden besökte de illustra främlingarne bland annat Riddarholmskyrkan, och i engelska kyrkan förrättade biskopen af Winchester gudstjänsten för ett par söndagar sedan. Under predikan framhöll biskopen, att aldrig någonsin tillföre anglikanska präster vare sig från England eller Amerika företagit någon utländsk resa i sådant syfte, som nu var för handen.

“Vi ha kommit hit,” yttrade biskopen bl. a., “icke för att diktera en viss politik eller framlägga några vissa villkor. Vi ha kommit som

kristna bröder för att främja kristligt broderskap. Vi ha kommit för att om möjligt sida vid sida taga ett steg framåt i riktning mot kristlig enighet. — Vi fröjdas åt allt, som förenar. Vi önska göra mer och mer af vår gemensamma kristenhet”.

Rådplägingarna ha, som nyss påpekades, ägt rum i Uppsala hos vår ärkebiskop, och det är under en förhandlingspaus vår här ofvan återgifna gruppbild är tagen utanför ärkebiskops-huset.

IDOGHET.

IDOGHET är en gammaldags dygd. Själva namnet väcker minnen af helgsmålsstämning i en omgivning, där farfar eller mormor utgör medelpunkten.

Vår tid har återupplifvat mycket i smakriktning från den tiden. Färger, tyger, möbler, konstflit, t. o. m. blommor, som tolkat den tidens smak, komma nu tillbaka.

Det vore kanske rätta tiden att också upplifva idogheten.

Idoghet är icke flit och arbetsamhet i vanlig mening. Den är något mera, något innerligare, en karaktärsegendomlighet, som ger en särskild färg åt ett hem eller ett helt folk.

Vårt folk har varit ett idogt folk, men är det knappast just nu, om ock enskilda hem ännu bära prägeln af idoghet.

Idoghetens afsvurne fiende är den satsen: "Det lönar sig ej att göra sig besvär för så litet." Och den satsen har slagit djupa rötter i samtidens medvetande. Den har kommit med storindustrin, med maskinerna och med alla uppfinningar till vår bekvämlighet. Våra begrepp om en klok hushållning med tid och arbetskraft ha revolutionerats. Vi ha vant oss att begära stora resultat på en kort tid och med ringa möda. Därför reagera vi mot de små resultaten, afstå ifrån dem, negligera dem.

Men frånvaron af alla dessa små resultat, som vi lärt oss att förakta, lämnar små tomrum i vår ekonomiska byggnad, som inom en tid bli farliga för byggnadens bestånd. Det är idogheten, som fattas.

Idogheten utnyttjar tiden och de små möjligheterna, tar sorgfälligt vara på de små arbetsinsatserna. Idogheten ger oss de små stjärnor och det murbruk, med hvilket vi fylla tomrummen i muren och gifva den styrka, bärkraft och varaktighet.

Idogheten skall därför icke vara en motsats till de stora arbetsinsatserna, som våra moderna arbetsmetoder gjort möjliga, utan blott ett nödvändigt komplement till dem.

Att idogheten i vårt land i praktiken för närvarande dock icke uppfattas så, beror utan tvifvel därpå, att vi stå i en oafslutad utveckling. De stora länderna, som tidigare än vi tillgodogjort sig de tekniska hjälpmedlens välsignelser, ha också tidigare kommit underfund med dessa hjälpmedels otillräcklighet utan tillhjälp af idoghet, speciellt i form af en hög arbetsintensitet.

Det engelskt-amerikanska uttrycket "tid är pengar" är en sanning, hvars räckvidd vi i vårt land alls icke uppfatta, och den franska idogheten har ännu ingen motsvarighet hos oss.

Att gå på sina ben, då man kan susa fram på en velociped eller en elektrisk spårvagn, att skriva bref eller gå ärenden, då man kan telefonera, att sy sina kläder för hand, när det finns symaskiner, eller sticka sina strumpor i hemmet, då de tillverkas så mycket fortare på fabriken, att slå sitt hö med lie, då det finns slättermaskiner o. s. v., o. s. v. i oänd-

lighet, det anser nutidsmänniskan med en viss rätt vara slöseri med tid och krafter. Den som vill förneka detta, måste ju betraktas som en förstockad baksträfvare. — Ja, "med en viss rätt."

Under förutsättning, att den inbesparade tiden och dito krafterna användas på ett så klokt och lukrativt sätt, att kostnaderna för de tekniska hjälpmedlen ersättas och något vinnes därutöver, ja, då är det tydligt att det varit slöseri att göra det större arbetet för den mindre vinsten.

Men beräkningarna häröfver ligga ej så solklara för hand, som många tro.

De mycket ekonomiska fransmännen, hvilkas privata ekonomi såsom regel visar ett solidt kredit, ha icke, utanför storindustrins område, accepterat de tekniska hjälpmedlen med samma begärighet som vi.

Sedan trettio år tillbaka eller mer betraktas symaskinen såsom en nödvändighetsartikel i hvarje svenskt småborgar- eller arbetarhem. Och hvem af oss är icke färdig att utbrista: "Detta med rätta." På franska landsbygden och i småstäderna är det endast yrkessömmer-skan, som använder symaskinen. Alla de öfriga sy ännu i denna dag för hand ej blott till eget bruk utan i den största utsträckning till afsalu i Paris' och de öfriga stora städernas varumagasiner. All linnesöm skall enligt fransk uppfattning vara handgjord, och det arbete, som där nedlägges på broderier, på handsydd veck i oändlighet och mera dylikt, är otroligt.

Göra vi oss nu den frågan: hvilketdera drar ut den största reella vinsten: de svenska småhemmen med sin tidbesparande och snabbgående symaskin eller de franska småhemmen med sin systematiska handsöm, så blir svaret ingalunda till förmån för det kraftbesparande hjälpmedlet.

Uppställa vi frågan på ett annat sätt och fråga: När voro frukterna af de svenska hemmens och de svenska kvinnornas sömnadsflit störst, före eller efter symaskinens tillkomst? så tror jag också, att svaret blir: före; och när voro de vackrast? — Utan all gensägelse före.

Det går lätt och fort nu att snörpa ihop ett klädesplagg, men huru många kvinnor af folket kunna göra det vackert och väl? Just denna känsla af oförmåga och denna föreställning om, att arbetet bör vara så lätt och så bekvämt, har på detta område tagit bort idogheten och arbetsglädjen. För, då man ingen symaskin hade, sydde de flesta hem och de flesta kvinnor åt sig själva. Nu, då man har den, låta de flesta andra sy åt sig. För, då handarbetet gjordes insiktsfullt och grundligt, satte man värde på solida varor, och resultaten af kvinnornas flit betraktades med rätta såsom tillgång i boet. Nu är man nöjd, om man någorlunda reder sig för stunden. Frukten af symaskinens införande har sålunda för de flesta småborgarhem och arbetarhem i vårt land blifvit ökad utgift, minskad tillgång och minskad arbetsskicklighet.

Denna utveckling är utan tvifvel typisk för verkan af alla tids- och kraftbesparande hjälpmedel, som förvärfvas med ekonomiska uppoffringar — förutsatt att de samtidigt döda idogheten, slappa arbetsintresset och minska den personliga arbetsskickligheten.

Förr stickade hvarje gumma i vårt land på en strumpa och därmed fylldes väsentligen behovet af strumpor utan stor kännbarhet. Hvar till använda nu gummorna den tid de åt sig och hemmen sparat in genom att låta fabrikena och yrkesmaskinstickerskorna öfvertaga stickningen? — Vinna de männe in arbetskostnaderna och något därutöver på den sparade tiden eller ha hemmen utan vederlag fått ytterligare en utgift, som måste tackas af männens arbetsförtjänst?

Vi kunna genomgå hela raden af arbetsområden, manliga såväl som kvinnliga, hvilka hugnats af arbetsbesparande maskiner och moderna förenklingar, åstadkomna för stora pengar, så skola vi finna, att om de brukas utan arbetsflit, utan arbetsskicklighet och utan arbetskärlek, så blifva de förrådiska vänner, som minska den enskildes välstånd. Endast i förbund med idogheten kunna de komma till sin fulla välsignelse. Och i valet emellan båda, välj hellre idogheten!

ELSA TÖRNE.

Till kamp mot svälten!

DET FINNS i London en slags "Rundmålning" i form af en lång gång, trång och smal, där åskådaren står, men sedan vidgas den alltmer, tills den i ett försvinnande fjärran tycks oöfverskådlig och inger en känsla snarlik den man får, när man för första gången från strand ser hafvet grått, ödsligt och utan glimt af land.

Vi stå inför en sådan "rundmålning". Helt nära oss se vi kanske en hungrig barnablick eller en frysande kvinna, *men de tusen därtom dem?*

Kunde vi gå längre och längre in i gången, som heter **nöden**, skulle vi dödströtta söka oss bort — så långt bort som möjligt, för att inte krossas af anblicken. Det skulle vi, ni och jag, om vi icke äro skapade af det virke, som danar barmhärtighetssystrar.

Men det händer i dessa dagar, att också de söka sig bort, därför att *deras händer äro tomma* och deras hjärtan fulla af medlidandets smärta.

Sedan Idun i förra veckan utsände sitt upprop om hjälp till de svältande, har nöden växt, och den kommer att växa och bli rotfast hela vintern, *om vi ej få snar hjälp.*

Det är späda barn, som dött — hungrat ihjäl — män, förr stora i orden, som ödmjukt bedt att få genomsöka soptunnorna och behålla de matrester, de till äfventyrs finna, unga fabriksarbeterskor, som utan tak öfver hufvudet och utan ett öre till mat gått ut på gatan och sålt sig.

Det finns bland Sveriges kvinnor en kår för sig. Det är de själförsörjande kvinnorna. Den räknar sina medlemmar ur alla samhällslager. Somliga sitta på banker, kontor, i skolor, i hem som tjänarinnor eller guvernanter, somliga äro sömmerskor, butiksbiträden eller — *fabriksarbeterskor*. De höra alla till samma kår, de lefva alla af sitt eget arbete.

Det är inte lätt att göra det — det veta alla själförsörjande kvinnor nog så väl, men ställda i the struggle of life måste vi segra eller gå under.

Kan ni tänka er en ung kvinna sådan som ni själf, så utblottad på lifvets nödtorft, att hon

PÄRMAR

Idun 1908
och föregående år

tillhandahållas till följande priser:

Iduns pärm, röda med guldtryck... 1: 50
Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50
Iduns Hjälpreda, röda eller gröna... 0: 50

Kunna erhållas i närmaste bokhand-
del eller direkt från Iduns expedition,
om rekvisition och likvid i postanvisning
insändes.

måste — som den sista utvägen sänka sig till den undre världen?

I en af våra större fabriksstäder måste slumstrarna obönhörligt afvisa hundratals unga arbeterskor, som bådo om en sofplats och ett bröd. Deras inkomst ger dem blott möjlighet att vara "inneboende", och den långvariga arbetslöshetens verkningar gjorde sig förnimbara i massräkning af alla de inneboende, som ej kunde betala. Om det är modern, som närmast tänker på barnen, bör det vara ni, som tänker på den ensamma kvinnan.

Vill ni af er månadslön offra något för att rädda en medsyster från gatan?

EIRA HELLBERG.

*

Med hänvisning till ofvanstående vädja vi ånyo till vår läsekrets' gifmildhet mot de nödlidande. Vi erinra om att penningbidragen genom oss sedan lämnas till diakonissverksamheten och slummen. Gåfvorna, små och stora lika kärkomna, bli förvandlade till, vi upprepa det, då missförstånd uppstått, *mat åt de hungrande, så långt det förslår, öfver hela landet.*

I Stockholm boende gifvare kunna lämna bidragen direkt å *Iduns expedition, Mästersamuelsgatan 43*, eller på *Allm. tidningskontoret, Gustaf Adolfs torg*, hvarest listor finnas utlagda. Från landsorten kunna pengarna lämpligast sändas pr postanvisning till *Iduns expedition, Stockholm*. Glädjande att omtala har, som man kunnat vänta, ett lifligt intresse visat sig för insamlingen såväl i Stockholm som landsorten, men nöden är ju så stor, att vi aldrig kunna få nog många gåfvor för att lindra blott den mest trängande.

För alla bidrag och deras användning kommer noggrann redovisning att inflyta i tidningen. RED. AF IDUN.

Räddningen.

FÖLJANDE LILLA SKISS direkt ur verkligheten, sådan den stundom kan forma sig långt bortom de gränser, dit den skyddade, lyckliga familjekvinnans erfarenhet når, talar i all sin kärfva knapphet — men ämnet inbjuder ju ej heller till någon blomsterstil — för sig själf. Den framställer en situation, som upprepat sig mer än en gång, men om hvilken vi kunna veta, att den just nu helt visst utspelats bland Stockholms fattiga och skumma gränder.

MANDA klättrade uppför trapporna vid Stadsgården mot Glasbruksgatan. Hon höll hårdt i den svarta och hala trappledstangen, som om det skulle ske en olycka, ifall hon släppte den, höll hårdt, hårdt, och ändå hade hon kanske inte så mycket emot, att det just nu skedde en olycka.

Det var en rå skymning, Glasbruksgatan var svartmoddig och gropig och i groparna vatten, som man gick rakt i, emedan man ej såg tillräckligt för att undvika dem. Men mörk som döden var Mandas port, som samtidigt var porten till gatans ruskigaste hus, och endast med svårighet fann hon trappan. Hon hade nyligen öfvertagit en skrubb af en kamrat, som rest från staden under arbetslösheten, var därför föga hemmastadd, och det tog tid, innan hon letat sig upp till vindsvåningen. När hon nådde sin dörr, voro hennes händer alldeles svarta och klubbiga af att ha trefvat uteder de smutsiga murarna, och hennes skosulor voro hala af fett, men hon var hemma.

Hon sjönk ned i sin smuts och trötthet på en stol innanför dörren. Det var sällsamt tyst

omkring henne. Huset brukade annars skåras uppifrån och ned af alla lastens och rusets ljud, men det var väl ännu för tidigt på dygnet. Hon skulle velat lägga sig, men vågade inte, ty hon kunde somna, och i kväll, ja, i kväll skulle hon ju göra det — — I stället ställde hon sig upp för att tänka, men då hon försökte räkna ut någon, som kunde ge ett råd eller hjälpa, plånades världen ut och blef suddig och tom som hennes eget hufvud. Resultatet af hennes funderingar blef ingenting annat än ett automatiskt: i kväll, i kväll — — Hon hade upprepat det och uppskjutit det så många tröstlösa, hungriga aftnar, att där snart var ingenting kvar af dess fasa.

I rummet intill hade någon hela tiden oafbrutet gått fram och tillbaka. Nu började vandraren sucka och klaga och till slut jämra högt. Nu väcker hon ungen, tänkte Manda, och i detsamma började ett barn gråta. Manda kände inte sin granne, men dessa oroliga steg hade hon ofta hört, och ett par gånger hade barnet, ensamt och inlåst, gråtit i timmar. En sådan jämmer som nu hade dock aldrig trängt genom den tunna väggen. Här var då en stackare till i detta hus, och Manda greps af en naturlig lust att göra bekantskap. Hon gick bort och knackade och blef efter ett par repliker insläppt.

Där inne gick en flicka vid hennes egen ålder fram och tillbaka på en landtlig tras-matta och hon fortsatte sin vandring utan att låtsa om vare sig pojken, som låg lik en liten förtviflad prick i ett hörn af sängen, eller den inträdande. Hon var vanställd af gråt, och i rummet rådde en ursinnig oordning.

»Får jag låna en tändsticka?» frågade Manda.

Flickan gjorde en likgiltigt rörelse bort mot byrån, men Manda, som inga tändstickor behöfde, emedan hon inte hade något ljus, gick ej dit, utan bort till pojken i sängen, som lyckats sparka undan täcket och blott skrek dess värre.

»Kan frun inte få'n i sömn?»

»Hva' lönar de' sej? Så fort ja' går, vaknar 'an å skriker.»

»Frun får se te å komma kvickt tillbaka.»

»Kvickt tillbaka!» Ett nytt förtviflans anfall grep flickan. »Ja ni kan säga de'. Hur tror ni de känns å gå te tolf å inte förtjäna ett öre?» frågade hon snyftande.

»Måste frun vara borta hvar kväll?» frågade Manda. Hon och pojken lekte nu med hans bara fot, och han hade glömt sina sorger.

»Jag är ingen fru,» sade flickan. »Känner fröken inte ens igen en å oss, när ni får se oss?» Och hon såg på den magra och hoptryckta flickan vid sängen med en obeskriflig min, som likt en blix lyste upp hennes ansikte, blottade hvarje lastens skråma och gaf det för ett ögonblick något af förnedringens storhet.

Manda hade naturligtvis sett både de himmelsblå guldbroderade sammetskorna, den granna promenaddräkten med brämet af gatmodd kring kjolkanten, men hon hade velat vara grannlaga.

»Här ser så utfattigt ut,» sade hon nu litet stött öfver tillrättavisningen.

»För den skull så kunde en nog ha 'et bättre,» sade flickan, »men jag kan inte förmå mig! Ni tror mig väl inte, men jag går inte ut, för än vi svälter bägge två, och när jag får pengar, sparar ja' å sparar, men rätt hva' de' är måste ja' ut igen. Å för hvar gång blir de' bara värre. Fröken ser inte ut, som fröken hade konjak, men annars skulle ja' be om en, de' är så förfärligt — —»

Hon vaggade fram och åter med kroppen och kved som under svåra plågor. Den fattiga Manda hade naturligtvis ingen konjak, men hon fick plötsligt en förtärande längtan efter.

Hon sade tyst: »Ska' fröken gå ut i kväll? Får ja' — — gör de' någe', om ja' går me'?»

Den andra bara såg på henne, först förvånad, sedan granskande, som för att väga hennes möjligheter. — »Vari' ute förr?»

»Nej, men ja' har tänkt länge,» sade Manda enkelt. »Hva' ska' en ta sej te'? Ja' är utan arbete, för dom tog bara tebaks de bästa efter strejken, och ja' har alltid vari' lite' klen och långsam af mig. Ska' en rent svälta ihjäl?»

»Mitt namn är Jenny Svenson,» sade flickan, som tyckte tiden vara inne att presentera sig. »Jaså Manda? Nu ska Manda inte vara tokig. Det finns väl andra sätt, och det är inte så till å gå ut. Manda har inte just utseendet. Där är många snygga flickor utan arbete i höst.»

»Ja' vet nog de',» sade Manda ödmjukt. »Men så mycke som till en tredje klass biljett till Kalmar och lite förning till moster jag har där, de' tycker ja' ändå — —»

»Jo, ja' känner te't,» sade Jenny föraktligt. »Manda tror förstås, att de går å sluta, när en vill. Tro mej, kommer Manda ut me', så blir de' inge' öfver te den där biljetten. Aldrig kommer jag i evighet ur detta. O, nu ska' ja' ut, o, o, o,» — hon började jämra igen — »å inte en fingerborg brännvin en gång.»

»Att Jenny börja' nånsin då? Va' de' efter Jenny fått pojken?»

»Asch långt förut,» svarade Jenny, inte utan viktighet midt i sin bedröfvelse. »Systrarna är ute allesammans, å en tänker först inte på annat. Men sen o —»

»Men fadern till pojken då? Hvem är de'?»

»De' vet ja' inte.»

Det ryckte i ansiktet, det var hennes blygsels innersta nerv.

Manda såg-i plötslig förskräckelse på pojken, som såg så överklig ut med sitt hvitblå lilla gubbansikte.

»Ge hit'en,» sade Jenny, »så ska' ja' göra i ordning kräket, innan jag går.» Hon tog honom med skygga och motvilliga händer och utan att kasta en blick på honom. Manda lade märke till, att hon hela tiden, medan hon lössade hans kläder, satt bakåtlutad, så att hon hade honom en armlängd ifrån sig, och hela tiden sade hon icke ett ord eller rörde en muskel i sitt hårda, slutna ansikte. Manda fick en vink att ta ner några plagg från ett streck vid spiseln, och med bortvändt ansikte satte modern dem på honom.

»Men hvarför sitter Jenny så?» frågade Manda till slut, nästan förebrående.

»Jag törs inte andas på honom.»

Flickan från gatan hade intet annat sätt att visa sin moderliga omtanke.

Manda teg, förvirrad.

»Ta'n nu,» sade Jenny. Hon skakade i hela kroppen.

»Seså klä nu på sej,» hviskade Manda afledande. »Jag tror han sover redan.»

Jenny var snart i ordning. Hon var sig helt olik, när hon stod färdigklädd, riktigt stilig, tyckte Manda.

»Adjö så länge,» sade hon beskyddande till Manda, »och bli nu här, tills jag kommer igen, hör du. Alltid ska' du få en tår kaffe och lite', om du ser efter pojken.»

Manda somnade lycklig bredvid barnet.

ANDRÉE.

Använd endast

KOCKUMS

PANSAR-Emaljerade

GJUTNA GRYTOR.

Giftrria.

Solida.

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:s

KALMAR I:ma

- RISSTÄRKELSE -

OBS! Guldmedalj i London 1906.

tillverkad på landets modernaste stärkelsefabrik, utmärker sig särskildt för *hvit-het, renhet och styrka.*

Finnes hos hvarje välsorterad specialhandlare i hela riket.

Där kärleksfulla händer verka.

HEMMET FÖR ARBETERSKOR I VASASTADEN. 1. SAMLINGSRUMMET. 2. ETT AF HYRESGÄSTERNAS RUM. A. BLOMBERG FOTO.

DEN, SOM STARTAR för att i samma tur besöka det nya Hemmet för arbeterskor vid Vikingagatan och Engelbrekts församlings nya barnkrubba, Valhallavägen 102, får en intressant överblick af hela denna nya stad som växer så snabbt ofvanför det gamla Norrmalm, att en icke Vasastadsbo kan märka det vid hvarje nytt besök. Vid gula linjens ändpunkt ligger nämligen det nya arbeterskehemmet, i ett af de splittrerna kvarteren vid Roslagstull, där röda linjen slutar, ligger Engelbrekts nya barnkrubba, och mellan dem breder sig nya kvarter, somliga så nya att gatorna ej ens fått rännstenar och trottoarer.

Arbeterskehemmet består af fem sammanslagna våningar fyra trappor upp i Vikingagatan 7 B, och med detta hem har föreningen "Hem för arbeterskor" lyckats bereda plats till ytterligare 40 hyresgäster, utöver det 60:tal, som bo i hemmen på Kungsholmen och Söder. Det kan som ett bevis på hur snabbt föreningen utvidgat sin verksamhet nämnas, att den startade den 1 okt. 1898 med ett hem för tio arbeterskor.

Det nya hemmet i Vasastaden har 17 sofrum med plats för 1, 2 eller 3 hyresgäster i hvarje. De äro möblerade med enkla, betsade eller lackerade furumöbler och hemslöjdstyg på sofforna i olika färger, ljusa gardiner och på hvarje bord en vacker broderad duk, som skvallrar om en mindre officiell del af styrelsens verksamhet. Dessutom finnes ett samlingsrum med skrifbord, böcker och piano. Tillsamman med föreståndarinnans rum och ett på

andra sidan liggande stort sofrum bildar det vid behof en rymlig sällskapsvåning. Fyra kök stå till arbeterskornas disposition; de bli alltså ett kotteri af omkring tio i hvarje. Här laga de sina måltider, och på söndagsmornarna kokar den, som är i tur, kaffe, medan de öfriga ligga och vänta på att bli bjudna på sängen. Hvar och en har i köksskåpet sitt lilla fack med nyckel, där hon förvarar sina matvaror. Af det femte köket har blifvit ett präktigt badrum, som flickorna få begagna mot en ersättning af 25 öre per gång.

För en plats i detta vackra hem, så olik mot hvad en arbeterska annars vanligen får nöja sig med, när hon bor inne i en äfven utan henne trångbodd familj, betalas från 14 till 8 kr. pr månad, för det högsta priset fås då ett ensamt rum.

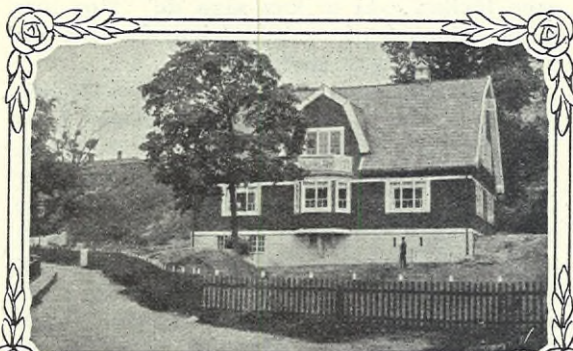
Där är inga andra villkor för att få hyra än att vara en arbeterska under 40 år och vilja underkasta sig hemmets få och enkla regler. Flere af hyresgästerna äro lagersöm-

samhet af möjligheten att få en treflig bostad för ett pris, som de kunna komma ut med.

Det har länge varit klart att den, som vill göra något för att lätta den ensamma arbeterskans ofta tunga lifslott, måste först se till att hjälpa henne till människovärdig bostad — till något som hon kan kalla ett hem, och här har föreningen Hem för arbeterskor gjort ett vackert och vägrödjande arbete. Och själen i detsamma är fabriksarbeterskornas vän sedan gammalt, fröken Gerda Meyerson, föreningens sekreterare. Man kan tryggt säga, att hon hör till dem som här i landet verksammast bidragit att föra fram arbeterskornas sak för den borgerliga publiken.

Den nya barnkrubban ute vid Roslagstull ligger och lyser som ett litet smycke under berget med fasaden mot den öppna planen vid Valhallavägens mynning. Här släpper staden sitt grepp, några stenkast ifrån ligger Brunnsviken vid sina lummiga stränder, men samtidigt är man närmaste granne med förstaden, och det är därifrån ur fattigkvarteret Körshagen, som de små komma, hvilka vårdas här, medan mödrarna äro ute på arbete.

Det nya hem, som sällskapet "Engelbrekts församlings barnkrubba" nu på egen bekostnad uppfört för sin verksamhet, är en vacker rödhvit villa med en näpen förstugukvist, skuggad af vårdträdet, en stor lind. På slutningen utanför ligger trädgårdsland, där

merskor och strykerskor, men äfven biträden i mindre affärer, som oftast ha det sämre ställt än andra arbeterskor, begagna sig med tack-

ENGELBREKTS FÖRSAMLINGS BARNKRUBBA. 1. EXTERIÖR. 2. FÖRESTÅNDARINNAN FRÖKEN RUT HELLGREN (STÅENDE) OCH INSPEKTRISEN FRÖKEN INGRID EBERSTEIN (SITANDE) BLAND SINA SKYDDSLINGAR Å SPÄDBARNSAFDELNINGEN. 3. KOLTAFDELNINGEN BJUDES PÅ SAFT OCH KAKOR.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm*, erhålles inom Sverige portofritt!

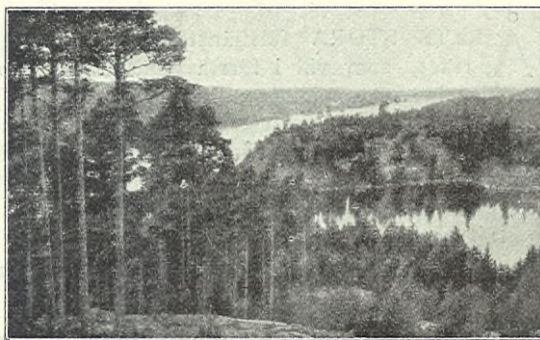
Idun 1892 2:—
 Idun 1893 (nr 1 felas) 2:—
 Idun 1895 (utan julnummer) 2:—
 Idun 1902 (med julnummer) 4:—
 Idun 1903 (med julnummer) 4:50
 Idun 1904 (med julnummer) 5:—
 Idun 1905 (med julnummer, nr 28 felas) 5:—

Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 5:50
 Idun 1907 (med julnummer) 6:—
 Iduns julnummer 1894 0:20
 Iduns julnummer 1898 0:20
 Iduns julnummer 1905 0:50
 Barngarderoben 1905, komplett 2:—
 Barngarderoben 1908, nr 4 o. 5 felas 2:—

LÄS!

En diktcykel af

Hjalmar Wallander.

VII.

Småland.

DÄR KOM en långväga vandrarmen,
och staf och ränsel hade han,
men ränseln var tom och kassan läns
till dygnets kräfvande timma. —
Där stod han på Östergötlands gräns
och såg under lyftande dimma
af glänsande sjö ett land, en träns
långt inne i landet glimma.
Men rundt kring sjöarnes klara blå
han fann ett bälte af urskog stå
o. h djupast inne i skogens värn
låg mörkt och hemlighetsfullt en tjärn....
Så såg han hur väldiga grästensrös
stätt upp ur jorden sen hedenhös;
och gråa stugor med mossiga tak
och brutna tegars grönskande flak,
som vänt mellan stugorna myste.
Och solen log och lyste! —
Då gick han ned i det land han sett
och knackade på i en stuga.
Där möttes han af ett leende bredt
och en dryck som hette duga.
Och gladt och godt han bjöds stiga in
och sitta till bords med de andra
och tvingades fylla ränseln sin,
när sedan han bort skulle vandra.
O. h allt som gafs v. r. så hjärtligt ment
och så innerligt främlingen unnadt,
att de ne gärna betalt med rent
och glänsande guld, om han kon. at.
Men nu var han en var drare rätt och slätt
och lycklig af ölet och glad och mätt,
och han gick med unga och spänstiga steg
sin stråkväg från öfver backig teg.
Och hvarihelst han kom, så mötte
han alltid ett leende vänligt och godt,
af bröd en bit och af dryck ett mått
och en kärjve halm för den trötte.

Och främlingen vandrade vida kring,
såg många sköna och märkliga ting.
Såg fjäll och sjö och himmel blå
och folk och granna städer.
Gick trygg i alla väder.
Men aldrig glömde han det han såg
den ljusa morgo, då landet låg
djupt under hans fot och myste
och dimman steg och solen lyste.
Ett fattigt land, men rikt ändå
trots tegarnes sten och stubb och strå,
ett fattigt folk af en torftig jord,
men med öppen dörr och med gästfritt bord.

de större barnen, när den tiden kommer, skola få hvar sin egen lilla täppa. Det är en fullkomlig liten idyll i storstadskanten.

Anordningarna invändigt äro praktiska och hemtrefliga, interiören färgrik och glad, för lifligheten sörja barnen själfva. På nedre botten ha 2—7-åringarna sitt lekrum och matrum, och där har krubbans inspektris, fröken Ingrid Eberstein, fått sig upplåtet rum för en spädbarnsafdelning med plats för 12 små, som tagas emot, då de blott äro några dagar gamla. Här är vidare ett ljust vackert kök med varmvattencistern samt badrum med badkar i tre olika storlekar. På öfre botten har den unga föreståndarinnan, fröken Rut Hellgren, en förtjusande tillflyktsort, när hennes många omsorger ge tid att använda den, och här är äfven rum för hennes biträden. I samma våning är förlagd den afdelning af krubbans verksamhet, som kallas Barnavårn. Flickor i skolåldern inbjudas att samlas här om eftermiddagarna, få hjälp med sin läsläsning och handräkning med lagning af sina kläder samt bli slutligen bjudna på kvällsvard, innan de gå hem. Det är helt och hållet frivilliga krafter, unga flickor, som sköta denna afdelning. Jag passar här på att inflika en uppmaning till dem, som ha "urvuxna" barn- och ungdomsböcker eller sällskapsspel att komma ihåg "Barnavårns" tomma bokhyllor.

Men barnkrubban har ännu flere sociala uppgifter att fylla jämte dem att vårda de små under moderns bortovaro och ta hand om flickor i skolåldern. En af dem är att söka uppfostra och inverka på mödrarna, dels när dessa komma för att hämta barnen, dels vid särskilda aftnar för mödrar, men en annan, ännu viktigare, är att fostra unga flickor i barnavård. Barnkrubbans inspektris är af den mening att vill man arbeta in tanken att barnavårdskurser böra bli obligatoriska i folkskolan liksom nu skolkörskurserna, så måste privata företag här som alltid rödja vägen. Ett sådant vägröjningsarbete göres nu genom att anordna kostnadsfria 2-månaders kurser för 6 st. flickor, som kommit ur folkskolan, samt för ett par betalande extra elever. De få den praktiska undervisningen å spädbarnsafdelningen, med vård af barnen, tillredande af deras mat, tvätt o. s. v., den teoretiska meddelas af anstaltens läkare, doktor Inez Laurell, vår första kvinnliga barnläkare, hvars namn man gärna stöter på i sammanhang med "kostnadsfri läkarvård" vid sociala företag. Endast för maten betala eleverna 30 öre om dagen.

Det är unga, glada krafter som här utföra ett mångsidigt och gagnande samhälligt arbete, och det är väl icke att desavouera direktör Olander, ordföranden i hvad jag tyckt vara världens moderligaste styrelse, eller arkitekten, Theodor Kellgren, som så lyckligt löst sin uppgift, om jag kallar det ett verk af kärleksfulla kvinnohänder. Den hederstiteln har barnkrubban för öfrigt gemensam med det nya hemmet för arbeterskor.

E. —ER.

Ärade kvartalsprenumeranter

erinras härmed om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets sista kvartal för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition. Samtidigt tillåta vi oss papeka att det är så mycket nödvändigare, att prenumerationen nu verkställs, som alla våra prenumeranter, äfven de nu tillträdande, gratis erhålla

Stockholmskan, Iduns julnummer 1909,

hvilket såväl konstnärlig som litterärt tvifvelsutän kommer att bli årets originellaste julpublikation.

BLIFVANDE NORDPOLSFARAREN och isbjörnsjägaren Stig Barbrosson framlever sin trygga tillvaro på ett bruk i Dalarna. Som äkta dalmas är han bror med hela världen och färdig att hälsa, om det så vore själfva kungen, med ett gemytligt "Goddag på dej!" Den unge mannen fyllde år i november — frågar man hur många, kan man få höra honom, ej utan ett visst vemodigt patos, citera följande af hans vän mejerinnan diktade ode till hans sista födelsedag:

Liten Stig är fyra år.
Ljufva barndomstiden går.
Snart så börjar skolan svår.

Huruvida Stigs framtida storhet i någon mån sammanhänger med den omständigheten, att han är sina föräldrars enda barn, må lämnas därefter. Lika litet tror jag mig om att afgöra om det blir i en Sven Hedins, en Alfred Nobels eller någon af de stora filosofernas fotspår han kommer att skära sina lagrar. Att han äger förutsättningar för såväl det ena som det andra är emellertid höjdt öfver allt tvifvel.

Eller vittnar ej till exempel följande historia om en för en så ung man enastående tankeskärpa?

Stig sitter till bords en middag och äter kåldolmar, hvarvid han samvetsgrant plockar ut innanmätet och lämnar kålbladen kvar. "Jag tycker inte om skinn," förklarade han. Faster, som är lärarinna, påpekar det olämpliga i uttrycket "skinn" — det är ju bara djur, som ha skinn, och Stig vet väl att kåldolmar inte är något djur?

"Du har ju skinn," replikerar den förhoppningsfulle.

Ett annat prof på hans starkt utvecklade sinne för logik må anföras. I ett anfall af vänlighet förärrar han en dag sin mamma den värdefulla gåfvan af en liten bleckask med kronprinsens porträtt på locket. Som pappa just behöfver en liten ask för några småsaker, öfverlåter mamma presenten åt honom. Stig, som finner detta mindre juste, uttrycker sitt missshag, hvarvid pappa citerar: "Genom gåfvor och gengåfvor varar vänskapen längst." — "Inte passar det här," säger Stig med djupt ogillande. "Jag har inte fått någon gengåfva!"

Lika logiskt som hans tänkande i öfrigt är hans ordförråd. Eller hvad sägs om analogibildningar som "i öfvergår" (= i förgår), "en kvarndel" (sammanslagning af kvart och fjärdedel, hvilken han uppfann vid ett kritiskt tillfälle, då det gällde att dela en apelsin så, att pappa, mamma, sköterskan och han själf finge hvar sin del), "i lefvandeheten" (= i verkligheten) och "titti" (= hundra, den språkliga behållningen af hans första ströftåg inom den högre matematiken). I sanningens intresse bör dock medgifvas, att andra uppfinningar äro mindre lyckade. Såsom den gången, då faster skulle hålla en karamellspåse åt honom och förmanades att vara aktsam, emedan innehållet var — "så otåligt". Eller då han väckte en dygdig omgifnings fasa med det nästan till hädelse gränsande uttrycket "Jesus och hans lakejer."

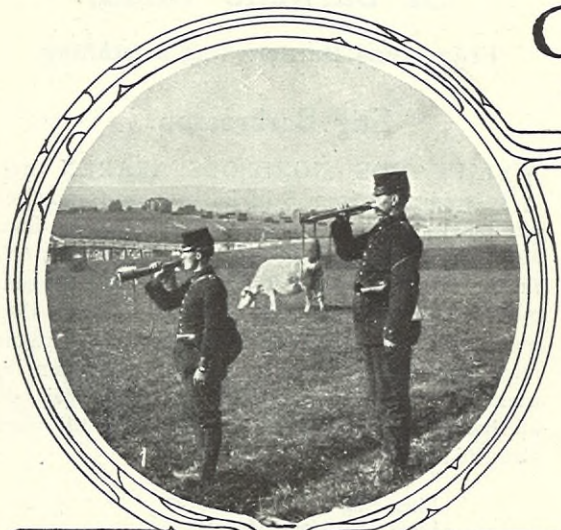
P. S.

Landets främsta

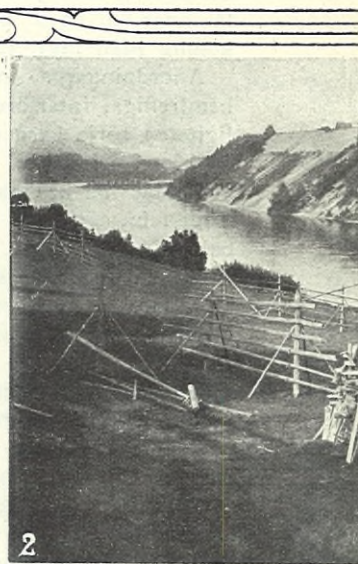
litterära och konstnärliga illustrerade familjetidning
bör ej saknas i något hem. Pristäfningar hvarje vecka.
Helt år 6:50, halft år 3:25, lösnummer 12 öre.

IDUN

Från bataljdagarna

ÅRETS STORA fälttjänstövningar ha ägt rum inom den del af riket, som väl i första hand skulle kunna tänkas utsatt för en fiemlig invasion, nämligen Norrland. Det är första gången de svenska truppstyrkorna en masse manövrerat i de norrländska skogarna och fjälldalarna, där terrängerna erbjuda svårigheter, som i långt högre grad än våra syd- och mellansvenska landskap sätta härförare och truppers energi och sinnesnärvaro på prof. Det svenska soldatmaterialet har ock visat sig väl bestå detta prof, ty drabbningarna ha varit skarpa och befälhafvares och stabers stra-

2

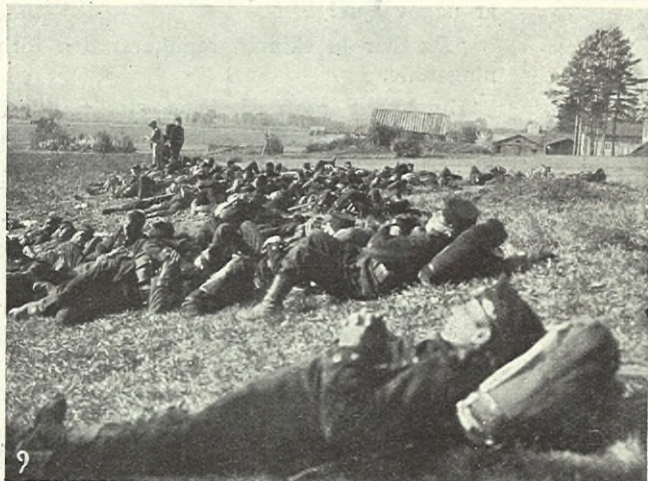
4

5

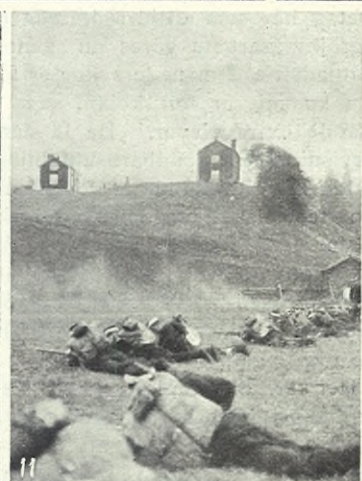
6

9

10

11

12

16

17

18

19

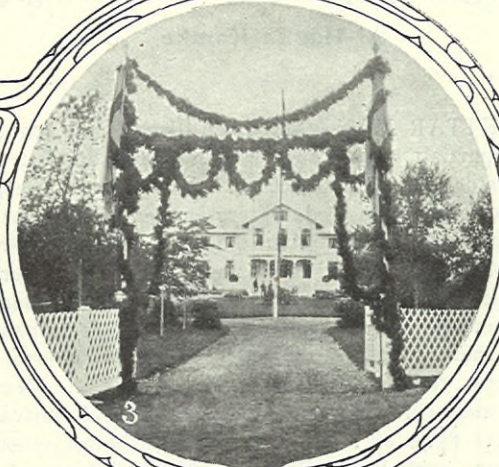
1. STRIDEN BLÅSES IN I MORGONVÅKTEN. 2. LANDSKAP VID SOLLEFTEÅ MED FIENDEN I BAKHÅLL. 3. KONUNGENS BOSTAD, GROSSHANDLARE ERS GENERALMAJOR WIKANDER. 7. NORRLANDS DRAGONER SMYGA FRAM GENOM SKOGEN I NÄRHETEN AF RESELE. 8. SJUKVÅRDSSOLDATERNA I VERKSAMHET. 11. VÄSTERBOTTENS REGEMENTE I STRID. 12. PRINS CARL OCH ÖFVERSTE BERGENZAUN. 13. ETT KULSPRUTBATTERI SLÅPAS UPPFÖR ÖSTERÅSEN. 14. 18. TIMMERFLOTTARE Å SE STRIDEN. 19. DE FRÄMMANDE OFFICERARNE. 20. MORGONT

i Norrland.

tegiska kunskaper ha bekräftat, att den moderna militära utbildningen står relativt högt här hemma.

Krigsskådeplatsen har varit förlagd kring Långsele och Sollefteå och den sammanlagda truppstyrkan har beräknats till cirka 14,000 man.

Iduns illustre krigskorrespondent, hoffotograf A. Blomberg, har med sin kamera deltagit i bataljerna, och vi bjuda här våra läsare resultat af hans skarpa iakttagelseförmåga och allestädesnärvaro. Lappgubben Sjul Larsson liksom ock de norrländska timmerflottningskarlarne ha kommit med som staffagebilder, och de äro onekligen ganska pittoreska sådana.

3. KUNINGENS VILLA VID LÅNGSELE. 4. FIENDEN RYCKER AN MOT LÅNGSELE. 5. UPPLANDS ARTILLERIREGEMENTE I STÄLLNING. 6. KONUNGEN SAMTALAR MED
 7. ET VID VÄSTERFLO. 9. MIDDAGSHVILA VID LÅNGSELE KYRKA. 10. GENERALMAJOR VON PLATEN MED STAB ÅSER STRIDEN FRÅN LÅNGSELE KYRKOVALL.
 11. BROSLAGNING VID HJELTA. 15. STRIDSKAMRATERNA TRÄFFAS UNDER VAPENHIVLAN. 16. FÄLTTELEGRAF. 17. KRIGSFÅNGAR OCH SÅRADE I SOLLEFTEÅ.
 18. DALETT. 21. SKYTTEGRAFVAR KASTAS UPP. 22. LAPPEN SJUL LARSSON PÅ SPANING.

Våra flickor.

Några synpunkter och förslag.

Af Hanna Kamke.

I.

IAKTTAR MAN våra unga flickor med lugn, opartisk blick, märker man snart, att ehuru en stor del af dem kunna sägas fylla måttet, dock en ej ringa del återstår, om hvilka det samma ej gäller. Att omdömet ibland blir ganska skarpt och vi frestas att skära alla öfver en kam, ligger nog däri, att de mindre goda elementen liksom simma på ytan och tränga sig fram, så att de för den ytliga betraktaren tyckas vara det öfvervägande antalet. Men går man till grunden, ser man att det i själfva verket finns en hel stam gedigna, präktiga unga flickor, som med allvarlig sträfvan förena en sund ungdomsglädje, fastän de skymmas undan och i sin tillbakadragenhet ej genast märkas.

Det är ej till dem vi här vända oss, utan till de andra, som till följd af bristande uppfostran och egen obetänksamhet gifva skäl för klander. Vore här blott fråga om ett och annat undantag, lönade det ej att spilla ord, men det är en hel samling unga flickor, som behöfva, att man håller spegeln framför dem. Från början vilja vi dock betona, att de ungdomar, vi syfta på, ej stå att finna på någon bestämd plats, utan uppenbara sig litet hvarstans i alla samhällsklasser. Minsta antalet torde dock förekomma bland dem, som på allvar arbeta för ett högre mål och ej af fåfänga eller andra lägre motiv drifvits in på respektiva banor.

Kanske en och annan känner igen sig själf i följande teckning af en ung flicka, sådan hon ter sig i månet hem. Från tidigaste år bortskämd och upppassad, fordrar hon längre fram som sin rättighet att befrias från allt, som tycks henne obekvämt. I fattiga hem måste modern sträfva och slita, medan dottern utan en känsla af blygsel går sysslolös eller på sin höjd har en virkning i händerna. Är familjen så ställd, att tjänare hållas, åligger unga frökens passning dessa, och hon skulle med förvåning betrakta den, som fordrade, att hon hjälpte sig själf.

Och hur går det, när en så uppfostrad flicka kommer till främmande hem? Hon blir en plåga för den, som skall ta emot henne, vare sig hon kommer som tjänarinna, som hushållsfröken eller gäst. Stora anspråk på andra, små på sig själf, samt vanligtvis okunnig om sin egen duglighet och oberättigade anspråksfullhet.

Till denna unga flickas meritlista hör också, vare sig hon vistas i eget eller andras hem, att hon saknar sann höflighet. Den, som blifvit uppfostrad att tänka hufvudsakligen på sig själf, är ej böjd för en höflighet, som kan fordra den egna trefnadens tillbakasättande af hänsyn för andra.

Sådana unga flickor, hur fina de än tro sig vara, uppträda ej heller som sig bör i sällskap, i bodar, på gatan etc. Lugnt sitta de kvar, när något tappas, äfven om äldre personer tvingas att böja sig ned. Högljudt säga de sin mening, om ock med fara att afbryta en annan. Ett höfligt tillbakavikande, när någon önskar komma fram, bär emot, och en bön om ursäkt för en förseelse mot god ton eller en ofrivillig knuff, banar sig ej lätt väg öfver deras läppar.

Flickor, som från barndomen vants att följa sin egen vilja, obekymrade om andras, ta na-

turligtvis också fasta på de nya frihetsidéerna i umgänget med manlig ungdom. Mycket tidigt redan ser man dem, oftast pyntade öfver sin ålder, flirtande i sällskap med skolgossar, längre fram med ynglingar och unga män. På offentliga promenader, i damkaféer, utställningar m. m. synas de skrattande, pratande, koketterande. Verkligt djupa intressen torde de knappast ha, de skulle då ej så vilja slösa med sin tid, ehuru en och annan visserligen sysslar med studier eller konst och därför i sitt yttre uppträdande söker verka konstnär eller stor begåfning.

På tal om umgänget mellan manlig och kvinnlig ungdom känna vi oss manade att särskildt beröra en punkt, som kastar ett fult ljus öfver mängden ung flickas förstånd och hjärtelag. Vi syfta här på den allmänt utbredda vanan, att unga flickor låta bjuda sig af sina manliga vänner.

Är det verkligen möjligt, att så många flickor ej förstå pengars värde, ej förstå, att de unga gossarne och ynglingarne, af hvilka de utan en skammens rodnad ta emot bjudningar på konditori, teater, promenader i vagn m. m., oftast ännu ej ha själfvärfvade pengar? I bästa fall bestås kalaset af ynglingens föräldrar, hvilka kanske med försakelse lämnat honom en handkassa för nyttiga utgifter. Men hur många gånger skuldsätter sig icke den unge, om han ej gör ändå värre saker, för att kunna tillfredsställa tanklösa, hjärtlösa flickors begär och nöjeslystnad. Den uppväxande gossen är ofta barnsligare, godtrognare än flickan, och känner sig smickrad att få visa sig ute med eleganta unga damer, hvilka talande tungor inge honom tanken, att de äro höjden af fullkomlighet. Och för deras skull offerar han ej sällan sinnesro och heder. Ty utan samvetsförebräelser kan väl en godartad yngling ej för sådant utgifva pengar, hvilka strängt taget ej tillhöra honom, och hans hederskänsla måste få en knäck, när han begifvit sig in på skuldsättningens väg.

Och har den unge mannen själfvärfvade pengar, behöfvas de säkert för hans utkomst, för hans fortbildning och sparkassan.

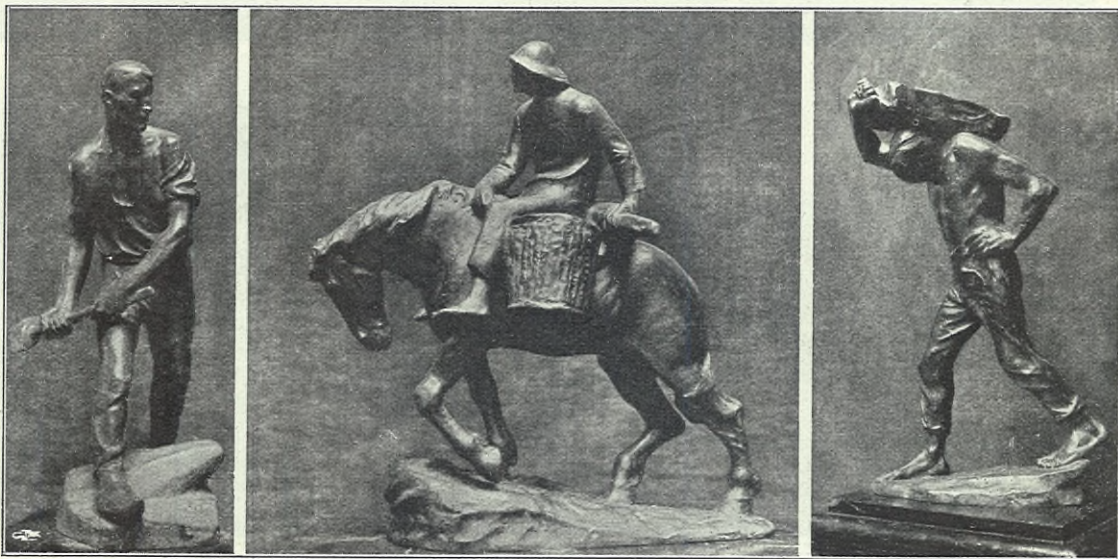
Vill ungdom roa sig tillsammans, och ha de råd, må då hvar och en betala för sig själf, det är rättvist och hederligt, och totalsumman skall säkerligen bli mindre, än om den unge mannen ensam fått betala. Unga damer visa ofta en till girighet gränsande sparsamhet, när det gäller deras egen kassa.

Det är ej alltid fåfänga, när ynglingar bjuda unga flickor. Ofta kan en varmare böjelse ligga till grund, och han vill på det sättet vinna henne eller skaffa sig tillfälle att mera få vara tillsammans med henne. Men bakelser och choklad väcka ej kärlek, och tillfällen att träffas finnas utan penningutgifter, en promenad gör samma nytta. Sorgligt nog fästa sig unga gossar ej sällan vid ytliga, värdelösa flickor, som draga dem till sig genom en viss stilfullhet i det yttre och förmågan att genom sitt tal slå blå dunster i ögonen på dem. Men när gossens allvarliga känsla sedan tröttrar henne, och hans förmåga att tillfredsställa hennes njutningslystnad tar slut, eller andra beundrare vinka, då afskedas han, han är en öfvervunnen ståndpunkt. En så behandlad yngling vänder sig med bitterhet bort från allt hvad flickor heter, om han ej i sin tur börjar leka med andra och vållar dem sorg.

Men ännu en sak måste vi beröra, som mödrar med söner i allmänhet ha en obehaglig erfarenhet af. Vi mena den efterhängsenhet många unga flickor visa genom att ringa upp gossarne i telefon eller per post söka stämma möte. Ynglingen har kanske föresatt sig att den dagen arbeta duktigt, han har för ögonblicket ingen tanke på nöjen, då ljuder den lockande rösten i telefon och efter en mer eller mindre lång strid med sitt bättre jag ges löftet att möta fresterskan ensam eller i sällskap med flere af samma sort, som kanske på liknande sätt skaffat sig kavaljerer att bli bjudna af.

Om någon menar, att vi använt för mörka färger, vilja vi be vederbörande att med öppna ögon se sig omkring, kanske sanningen af våra ord då uppgår för honom. Väl vore om mödrarna häraf blefve uppmärksamma och litet bättre öfvervakade sina döttrars umgänge. Vi ha hört berättas, att unga flickor gå ut under förevändning att arbeta och äta kvällsvard hos kamrater, men i stället äro på nöjen. Föräldrarna tro, de vistas i familj, men de uppehålla sig på konditori, utvårdshus eller teatern med efterföljande supé.

Att så många flickor ger skäl för klander af här berörda art beror såsom redan nämnts på missriktad uppfostran i hemmet och på den moderna frihetsförkunnelsen, som gällt ljuder i de ungas öron, utan att de samtidigt förnimma den fordran på eget ansvar, som följer hvarje rättighet.

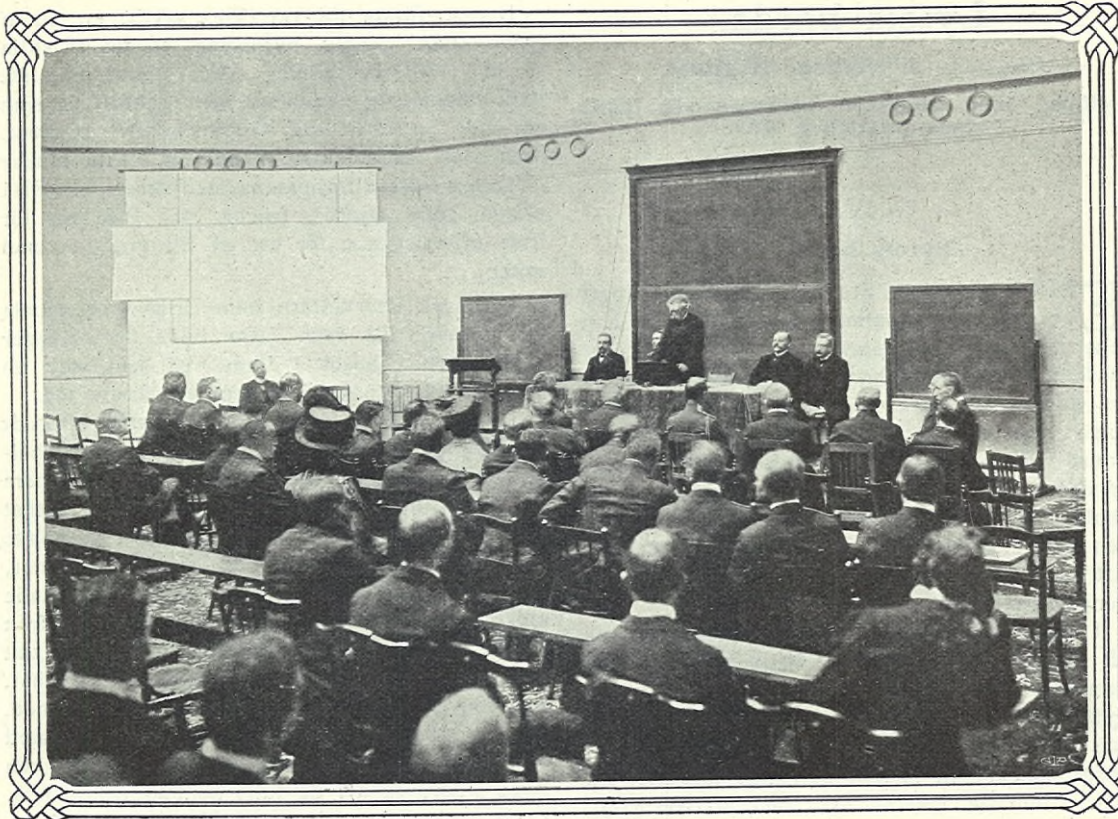
DE NYINKÖPTA SKULPTURERNA AF MEUNIER I VÅRT NATIONALGALLERI. 1. STENHUGGAREN. 2. RIDANDE RÄKFISKARE. 3. BÄRARE. A. BLOMBERG FOTO.

Hudens vård.

På grund af sin **uppriskande inverkan** på hudsystemet vinner Salubrin en städe ökad användning vid hudens vård. Särskildt har frottering af kroppen med ett af Salubrin fuktadt tygstycke befunnits verksamt till förekommande af **förkylning** efter **svetning** och till motverkande af **ömhets** och **värk** efter öfveranstängning.

IDUNS MODELLKATALOG

Ombärlig för alla sömmerskor och för alla hem.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Kolorerat omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

A. Blomberg foto.

DEN NORDISKA MATEMATIKERKONGRESSEN, från hvars första sammanträde i den nyuppförda Stockholms Högskolas aula vi här meddela en gruppfoto, hade samlat märkesmännen inom den matematiska vetenskapen i Norden och bar alltigenom dubbelpregeln af vetenskapligt allvar och kordial sällskapglädje. Professor G. Mittag-Leffler, som varit kongressens initiativtagare och ledande själ, höll hälsningstalet, och det är från detsamma vår bild är togen. På professorns högra sida synas kronprinsen och statsrådet Hedenstierna, på den vänstra ecklesiastikministern Lindström och professor Fredholm.

Mellan stjärnskotten.

Skiss för Idun af Gustava Svanström.

DISPONENTEN BERGVIKS hade haft middag.

Det kom som en grann, hvit glädje öfver forsen i solnedgången, en högre, nästan ondskefull sång i dess skumfräsande hvirflar, och öfver skogsåsarna glödde höstens bjärta färger.

Agnes Bergvik stod på verandan, och hon såg förströdd ut mot solnedgångsprakten, men sedan uppmärksamare genom de öppna dörrarna in mot salen, där hennes vackra, ännu ej fyrtiåriga mor satt vid pianot.

Modern hade just börjat att spela en vals, och hela hennes mjuka figur, från skospetsarna till de mörkröda rosorna i det svarta håret, tycktes smekande vagga med i takten.

Paren började att dansa, och den sjuttonåriga Agnes kunde ej afhålla sig från att se bort till ett hörn af salen, där den blonde ingenjören, som sedan ett halft års tid varit flitig gäst i hemmet, satt. Han var onekligen en vacker karl, han hade gestalt som en atlet, och det hvilade öfver honom en äktsvensk hälsofullhet, som kulminerade i kindernas solbrynta rodnad och tändernas hvita skratt.

Agnes fick hjärtklappning vid tanken på, att han ännu ej bjudit upp någon, och det var som om hon skulle ha känt en plötslig ingifvelse, att den stund nu ej kunde vara långt borta, när han ur hennes hjärta alldeles skulle uttränga barndomsvännen, prästsonen Sigvard.

Sigvard var visserligen mycket präktig, mycket begäfvad och mycket förälskad i henne, men han hade ingenting annat vackert än ett par djupa ögon, han verkade något förläst och

tafatt i sällskap, och han kunde ej dansa, han kunde ej bereda henne det nöje, som hon i detta ögonblick kände sig så lidelsefullt älska.

Det var, som om den blonde skulle ha anat hennes tankar, ty han såg på henne med ett par ögon, som riktigt insvepte henne i en blixtrande blå glans.

Agnes' ansikte fick ett skimmer rödare än solnedgångens, men i nästa sekund rynkade hon de mörka ögonbrynen och blicken flög långt bort och blef så oberörd som intet mänskligt i världen längre existerat för henne.

Den blonde såg road ut, och han betraktade med välbehag det nu till hälften bortvända flickansiktet.

Det hade en oförliknelig hy, svartpenslade ögonbryn, något stora rörliga, varmröda läppar, ljufva kinder, men ögon, som säkert kunde bli gula och vreda som en falks.

Han reste sig, gick ut på verandan och bugade sig, ännu leende, för henne.

Han dansade fulländadt, och Agnes kände det, som om hon sväfvat fram i en dröm, när musiken något tvärt slutade, och fru Bergvik reste sig från pianot.

— Nu får Agnes spela, sade hon — jag vill också dansa.

Då satte sig Agnes, fastän motvilligt, till pianot. Hon spelade dansmusik nästan lika bra som modern, men hon höll flere gånger på att komma ur takten, ty den rätta stämningen hade förflugit för henne, i detsamma som hennes egen dans slutade.

Öfver axeln kunde hon se modern dansa med ingenjören, de voro ett ståtligt par, och den förstnämndas utomordentligt vackra figur kom till sin fulla rätt i dansen.

— Nästa dans skall åter bli min, tänkte Agnes.

Det blef en härlig mänskenskval med en mild vind, som framkallade långa hviskningar ur löfmassornas rasslande dunkel.

Agnes gick i trädgården, ännu bultade dansmusikens rytm i hennes blod, och hon försökte förgäfvat att väcka sitt samvete till någon känsla af att hon handlat illa.

Hon hade försummat Sigvard, varit nära nog ovänlig emot honom, och hon hade känt hans mörka ögon sorgset följa sig, dessa ögon, som egentligen voro orsaken till, att det blifvit något emellan dem.

Men lika litet, som hon kunde förmå sitt samvete till någon starkare talan, lika litet kunde hon fasthålla hans bild. Den förbleknade alldeles inför en annans, och denne andre hade efter den sista dansen länge hållit hennes hand och sett på henne med en så underlig blick, som sagt henne, att han fann henne vacker, en blick, som förresten kunde säga henne allt hvad hon själf ville dikta den till.

Hon såg upp mot den ljusa himlen, och när i detsamma en lång, blänkande stjärnstråle sköt nedåt, ilade en ljuf rysning igenom henne.

Det klang som musik i hennes själ.

— Skjön jomfru, klang det — husk, gjemmer du önsker dybt i din själ, saa önsker du ikke forgjæves, naar stjærnerne falde — — Hade hon hunnit önska sig något?

Jo, hon hade önskat något, och nu kom inte längre ens en skugga af Sigvards minne och ställde sig emellan henne och det hon såg som uppfyllelsen.

Hon gick på sandgångarna, där bladskuggorna lekte och dallrade, hon hade nyss sett ingenjören styra sina steg till trädgården, och som en ren tillfällighet skulle det se ut, om hon nu mötte honom där.

Hennes hjärta klappade, hon gick åter med sänkt hufvud och inandades den berusande doften från rosorna hon bar vid sitt bröst. Månen försvann under silfverkantade skyar och lyste fram igen, och rasslet i löfven förtog ljudet af hennes läta steg.

Slutligen stod hon vid ingången till en tät berså, en gren hade hon redan böjt undan, när hon möttes af en blixlikt öfverraskande syn.

Därinne stodo två människor, orörliga, tätt slutna i hvarandras armar, och deras ansikten voro i dunklet böjda mot hvarandra som i en kyss.

Det var hennes mor och den blonde.

Agnes var dem så nära, att hon nästan kunde ha satt foten på moderns sidenslöp, men hon stod som förstenad, tillintetgjord. Dock blott några sekunder, ty sedan kom hon till sig själf igen, och innan hon ännu hann se, om hon var upptäckt, ilade hon bort som om hon varit jagad.

Hon fann en löfgrotta, där skuggan var riktigt djup, och där kastade hon sig ned och tryckte sina brinnande heta kinder mot det svala gräset.

Länge satt hon där, och de vackra rosorna hon burit, lågo till slut obarmhärtigt sönder-smulade vid hennes fötter.

Deras doft äcklade henne, hela världen syntes henne lögnaktig och usel, och den blondes varma handtryckning, som nyss gjort henne så lycklig, tyckte hon nu vidlåda sig som en outplånlig skam.

Ur det kaos af tankar, som uppfyllde henne, steg slutligen en till full klarhet. Hvar fanns Sigvard, Sigvard, som hon behandlat så illa?

Hon måste se honom och godtgöra, ty nu behöfde hon honom, nu behöfde hon känna sig

Hvarje husmoder **Barngarderoben** hvarje sömmerska likaså.
bör prenumerera på **12 häften årligen.**
Pris för helt år 3 kr.; halft år 1:60 kr.
Lösnummer 30 öre.

Lytets börda.

Berättelse af Hjalmar Höglund.

Belönad med hedersomnämmande vid Iduns romanpristävling 1908.

(Forts. fr. n:r 39.)

IV.

Lytets börda.

ERIKS ARBETE i Storådalen hade lämnat ett ganska godt resultat. Visserligen kom han icke därigenom att räknas med till konstnärer af första rang, men hans namn hade dock fått en ganska tryggad ställning och hans taflor fingo köpare. Detta sista var icke heller det minst viktiga, ty hans inkomster voro beroende af den efterfrågan hans taflor rönt; slantarna skulle uteslutande pressas fram ur hans pensel, och därför gällde det att hålla i och att hålla sitt namn uppe i kurs, ty nu behöfde han mera pengar än förr.

I närheten af en liten järnvägsstation ute på landet hade han iordningställt ett eget hem efter sitt och Elsas sinne och jämte henne flyttat ditin. Där var allting nytt: nymåladt och nyputsadt, nya möbler och nytt lif, ett soligt, smeksamt, nästan barnsligt jollrande lif, som stundtals föreföll dem rent af onaturligt. Hvarför behöfde de icke längre stjåla sig till en kyss eller en smekning? Hvarför fingo de nu vara så ostörda? Hvarför fingo de nu lefva samman så otygladt fritt och ogeneradt, utan att någon klandrade dem? Midt under en kyss eller en omfamning måste de ibland riktigt tänka efter och fråga hvarandra om orsaken till detta hastiga, öfvergångslösa omslag i deras inbördes förhållande. Och så kom svaret halft skrottande, emedan det nästan lät för enkelt och tarfligt: "Jag Erik Axner tager dig Elsa Bergvall till min äkta maka..." Ja visst, där hade de det ju, det var frihetsbrevet, trollformeln för deras nya lif!

De första veckorna efter giftermålet lät Erik arbetet ligga nere. Det var aldrig värdt, att han tog till penseln, ty Elsa kom ständigt instormande och pratade bort alla hans arbetstankar. Hon hade så obeskrifligt mycket att orda om, om hemmet, om honom, om sig själf och om hela deras långa, ljusa framtid, och han sökte efter bästa förmåga följa med i hennes tankegång. Och så lät han henne då och då draga sig genom rummen och visa sig all deras nyförvärfvade egendom, något som utgjorde ett af Elsas favoritnöjen, och resultatet däraf blef alltid detsamma: att de båda två förvånade sig öfver att de verkligen kunnat förskaffa sig ett så pass vackert och komplett hem. För endast ett par år sedan skulle han för sin del ej vågat tro det.

"Men där hemma var jag van att ha en gungstol stående till min disposition — den var så skön att ha, när jag var trött, eller när jag i ro ville sitta och tänka på dig," sade Elsa en sådan gång. "En gungstol måste du nödvändigt skaffa mig, Erik, ty en sådan kan jag inte vara förutan."

"Ja, efter nästa tafla skall du få den."

"Ja, du förstår, att jag inte heller kan sitta med händerna i kors, medan du målar, utan jag måste ha något handarbete för mig, och nu har jag tänkt, att jag skall sy en riktigt vacker gungstolsmatta."

"Ja visst, ja visst, och därför behöfver du gungstolen! Men har du inte tänkt, att du möjligen också kan få något annat att sy på?"

Hon rodnade litet.

"Du dumma pojke, det begriper du inte — för resten så tänker jag hinna med det också!"

Och så skrattade de.

Denna första tid var, kort sagdt, en tid af lycka utan onödig bornering, en tid af stilla ro och tillfredsställelse. Väl hände det, att Erik ibland såg nedstämd och tankfull ut, som om han grubblat på något särskildt ledsamt. Men han sade aldrig något om dessa tankar och slog bort alltsammans med skämt, om Elsa någon gång gjorde frågor, och Elsa var för litet eftertänksam för att gå till grunden med saken.

Fram på eftervintern kom Eriks mor, gamla fru Axner, till dem. Hon hade flere gånger gjort kortare besök i deras nya hem, men nu ämnade hon stanna hos dem en längre tid.

Det hade från första stund uppstått ett godt förhållande mellan henne och Elsa, ett förhållande, som tycktes växa i hjärtlighet, ju mera de voro tillsammans. Men när Erik i tysthet gaf akt på detta glädjande faktum, så måste han tillstå för sig själf, att det var hans mor, som hade största förtjänsten därpå. Han hade aldrig förr kommit att studera sin mor från denna sida, men nu lade han märke till och beundrade den takt och fina grannligheten, som hon lade in i allt sitt görande och låtande, och hur mästerligt och okonstladt hon förstod att draga fram sin sonhustrus förtjänster och goda sidor, så att de fullt kommo till heders. Elsas tacksamhetskänsla härför var också ärlig. Erik hade under denna korta tid lärt sig förstå, att hans mor var ett mönster som svärmor, men han fann däri bara en ny bekräftelse på hvad han alltid trott och ansett, att hon i det stora hela var ett för de flesta oupphinnligt mönster som människa och kvinna. Hon, och icke Elsa, var den han först skulle förtro sina bekymmer till. Elsa var för vek för det, var aldeles för opraktiskt känslig och korttänkt, men hans mor — ja, hon skulle bäst förstå hans belägenhet.

En dag kom hans mor in på ateljén och började granska hans arbete.

"Men hvarför har du ändrat smak på det här sättet?" frågade hon förvånad, när hon riktigt fått syn på den tafla, han hade under arbete.

"Hur så?"

"Jo, jag tycker, att du har aldeles för starka färger och onödigt kraftiga och framträdande linjer. Det ser ut, som om du vore för tung på handen."

"Tycker mamma det?"

"Ja, jämför bara en af dina gamla taflor med den här nya — det är ju aldeles ett nytt manér du börjat med."

Erik lade paletten ifrån sig och gick bort och stängde till dörren, och så förde han sin mor till en länstol.

"Sitt en stund, så får jag tala om något för mamma!" sade han allvarligt och drog en stol intill hennes. "Anar mamma inte, hvaraf det där klumpmanéret kommer? Jo, det är därpå, att min syn håller på att försämrans. Jag ser inte klart längre, och därför lägger jag ofrivilligt på för mycket färg och gör klumpiga drag för att själf kunna se dem. Mammans kritik är helt enkelt en bekräftelse på, hvad jag själf märkt, att jag håller på att bli blind."

Hans mor blef med ens lika allvarsam som han själf.

"Men då måste du genast vända dig till en specialist för att få bot i tid!"

"Ja, jag har tänkt det, men inte nu, inte än. Jag vågar ej tala om det för Elsa. Hon skulle inte kunna ta det på samma förståndiga och resonerande sätt som mamma."

(Forts.)

upprättad af hans uppriktiga kärlek och oskrymtade beundran.

Den blonde ville hon inte mer se för sina ögon, och till och med hans bedårande dans hatade hon af allt hjärta.

Men han, som plötsligt blifvit, och som, åtminstone så länge de leende stjärnorna denna kväll lyste öfver jorden, skulle vara för henne den bästa, vackraste, ridderligaste af alla människor, visste ännu intet om den lycka, som väntade honom.

Denna afton hade varit en riktig skärseld för honom.

I det längsta hade han hoppats, att en strimma af nådens sol skulle lysa äfven för honom, men förgäfvets, och bittert gäckad hade han slutligen dragit sig så långt bort ifrån dansen och glädjen, som han kunde komma.

Han stod nere vid försen, där klipporna lyste svarta och björkarna sakta vajade och strödde gula löf ned i de melankoliskt mån- hvita hvirflarna. Han stod försänkt i svart grubbel och sorgsna drömmier, när han genom forsbruset hörde sitt namn sakta uttalas af en välkänd röst.

Och blotta klangen i denna röst, som nu hördes så mild, så afbedjande, kom hans hjärta att darra.

Han vände sig om och såg Agnes komma emot sig. Månen sken fram och belyste klart hennes hvita gestalt, och han tyckte sig aldrig ha sett henne så vacker.

Hon höll ögonen sänkta mot marken, de mörka hårvågorna föllo så jungfruligt vid tinningarna, och hennes ansikte syntes honom så ungt och rent, att han kom att tänka på en vestal.

Hans vackraste dröm var hon åter, och det tycktes honom med ens, som om hon ingenting hade att afbedja, som om det var han, som istället med sina onda, svartsjuka inbillningar gjort henne en blodig orätt.

Åter föll en stjärna i en lång, blänkande stråle, Agnes såg upp och fångade den i sina ögon, hon tänkte därvid någonting om hämnd och om världens uselhet och falskhet, men det hann aldrig forma sig till en önskan.

Ty Sigvard stod där och väntade på henne, och hon gick med utsträckt hand emot honom.

Så skulle ändå denna mänskenskävill den blott inför nornorna tvifvelaktiga lyckan komma hans trofasta längtande hjärta till del.

En nittioåring.

MINNA VON MALMBORG.

åt de fattiga, hvilas vän hon alltid varit.

Hon är bosatt hos sin son, major Carl v. Malmborg, där hon sysslar efter måttet af sina krafter i hemmet, omgifven af de sina, och där man finner henne bland porträtten af de generationer, som vuxit upp omkring henne, barn, barnbarn och barnbarnsbarn, af hvilka många på högtidsdagen samlades från olika håll omkring henne.

DEN 29 SISTLIDNE september ingick änkefru Minna v. Malmborg i sitt 91 år och fick därmed också inträdesrätt i de äldstas garde här i Stockholm. Den gamla fina och älskvärda damen har rätt till en aldeles särskild hedersplats däri, ty hon kan glädja sig åt en vid hennes år ovanligt god hälsa, hon följer med ett samtal, hållet i vanlig ton, hon broderar, läser böcker och tidningar utan glasögon och besöker nästan söndagligen sin kyrka. Hennes stora glädje är att kunna dela med sig

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till veder figur fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Fellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af lifvid insändes till

Mästorsamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Från Rue de La Paix till Strandvägen

SOMMAREN har varit så litet vacker och så sval, att hösten i hvarje fall jämförd med den måste kallas vacker, och detta har mycket bidragit att fördröja säsongen. Alla de vackra kläder, som beställdes och syddes under vårsolens förrädiska och uppmuntrande inflytande, har man haft bra liten glädje af under sommaren, och följaktligen gör man sitt bästa för att använda dem så länge som möjligt under hösten, deras fräscha elegans gör dem också mycket lämpliga att promenera omkring i staden med, där finnes ju en "fulltalig och tacksam publik". Det är egentligen förvånansvärdt dyrbara saker man får se denna mellansäsong, man kan icke annat än draga den slutsatsen, att de svenska bad- och sommarorterna måtte vara ganska eleganta samlingsplatser, ty för den rena landsbygden kunna alla dessa dyrbara råsidendräkter omöjligt vara afsedda. Hur som helst, vackra äro de, och kunna de fördröja den verkliga vintersäsongen ha vi all anledning att vara tacksamma, den artar sig mindre än någonsin att bli vacker. Hattarne är det, som jag redan förut sagdt, icke så farligt med, och hvad därtill som är ännu bättre, man kan i år få en mycket enkel hatt, som ändå är vacker, de stora boerhattarne, som blefvo moderna under Englands senaste krig i Sydafrika, ha nu återkommit och de prydas ettdera med en stor flat rosett, med likaledes omtag af moaréband, eller också med en liknande rosett — utförd af mjuka fågelfjädrar! Ofta är själfva formen mycket ljus, eller om den är mörk, ser man ofta bandet i hvitt eller i någon ljus och glad färg. Och därom är egentligen intet annat än godt att

Modell Redfern. Sidenklädning i blått och silfver, schal af svart silkesmuslin.

ylletyg, och sina två flinka händer, för att åstadkomma sin vinterklädning. Jag kan endast råda dem till att helt och hållet afstå från alla de outgrundliga draperier och konstigheter, som ingå i konstruktionen af de nya modellerna, och göra klädningarna mera skräddaraktigt enkla. Om ett år, när man är led och ked på samma draperier, ha de fortfarande lika stor glädje af sin enkla och väl-sittande klädning. Det finnes ett tecken som tyder på, att det hela ändå icke i längden kommer att kunna hålla sig allt för tillkrångladt, och det är den stora enkelheten, som genomgående finnes hos öfverplaggen, de må nu vara eleganta visitkappor af dyraste material, eller enkla cheviotsulstrar. På de flesta finns icke en tillstympelse till utsmyckning, de svarta sidenslag som i sommar prydt hvarannan dräkt,

ha tydligen ansetts allt för dekorativa, och ha redan mångenstädes fått sträcka på foten. Till och med knappraderna har man gjort sig af med, man näns icke ens enligt vedertagen tradition knäppa kappan hela vägen med en snygg knapprad, tre knappar strax nedom de mycket långt ned på bysten nående slagen är det allra mesta som tillåtes i den vägen. Utom den enkla redingoten, mycket lång och mycket snäf, men icke åtsittande i midjan, tycks det som flera variationer af den ryska blusen åter skulle komma till heders, och tar det fart, blir det nog icke allt för farligt med höftdraperierna och de många afdelningarna på kjolarna — den som lefver till nästa månad får se.

GWEN.

Modell Buzenet. Klädning af grönt libertysiden.

säga, vi kunna väl behöfva litet färgglädje i allt mörkret och dimmorna. Ja, och förresten inger mig höstens nya moder mest en stor missmodskänsla. Såvidt man nu kan se (men ännu är ingenting definitivt, af ofvan angifna skäl) blir modet i och för sig helt enkelt fult, och de vackra klädningarna man säkert i mångfald får se — så långt ha vi nämligen nu hunnit i gamla Sverige! — bli vackra af andra skäl än enbart det att de äro moderna. Det är endast i tjuusande material och med ett raffineradt utförande som man i de nya modellerna kan nå ett godt resultat, och mitt hjärta ömmar för alla duktiga och tilltagsna hemsömmerskor, som icke ha andra tillgångar än ett billigt

Modell Laferrière. Dräkt af kläde i två färgtoner, jaquette draperad i ena sidan.

Det starka och det sköna.

Min spalt, din spalt, alla vackra flickors spalt. Ritad och skriven af Waldeck.

DJUPT BEKLAGANSVÄRDA KVINNA!

Tillåt en yngling att uttrycka sina känslor af ömkan och medlidande i dessa dagar. Jag menar flyttningsdagar. Ty naturligtvis skall ni flytta. En stockholmare, som icke flyttat hvarje år, är en omöjlighet.

Jag vet så väl hur det är. Ni har sagt upp er för att er värd vill höja hyran, därför att ni omtapeterat våningen och hyflat om golven, och nu skall ni flytta till en dyrare våning.

Er man har redan tidigt på morgonen flytt hemmet, efter att knotande ha intagit en enkel frukost på pianot. Han "vill inte vara till besvär". Barnen äro instängda i ett rum tillsammans med en smörgås och sina leksaker, och söka af alla krafter att sticka ut ögonen på hvarandra och bryta af hvarandras fingrar och ben. Man kan inte säga att de alldeles misslyckas häri.

Jungfrun har begagnat den allmänna förvirringen till

att ta ett sista ömt farväl af det tjugiga biträdet hos högern i hörnet.

Så komma flyttningskarlarna, dessa förtjusande exemplar af det en gång så storslagna manliga släktet. De ha redan satt i sig ett tillräckligt antal pilsner för att med vanlig elegans och fermeté kunna jonglera med möblerna. Pianot förlorar ytterligare ett ben, panelsoffan åker på hasorna utför trappan och ser vid framkomsten ut som en vansinnig mekanisk förmaksdivan, och den afbrutna fikusen — för ni har väl fikus! — slokar med öronen som en öfverkörd tax.

I barnkammaren har ändtligen den äldste pojken lyckats slå ett hål i hufvudet, medan de andras energiska bemödanden endast resulterat i diverse underliga bular och blånader. Sedan pojkens hufvud nödortfeliggen upplappats med bomull och borsyra och lilla-flickan slagit sönder ett tönster med diabol, ringer den äkta mannen på och frågar "hur det mås?" Han har träffat några vänner ifrån landsorten, så

det är nog inte skäl i att vänta på honom. Han vill ju inte vara till besvär.

Nu brakar det i gatan. Det är det tredje lasset, som kör ikull i backen. Jungfrun, som satt öfverst med salslampan, är oskadad, men det är också det enda, som är oskadad. Det andra ligger huller om buller, och midt i ligger en full flyttningskarl och låtsas plocka upp det.

Spillrororna hopplockas, lasset kör i väg, ungarna plockas upp i en droska, och så bär det i väg till det nya hemmet. Jerusalems förstöring är ett intet mot detta nya hem.

Dödstrött lägger sig husmodern på kvällen i ett möbelmagasin. Och sent på natten kommer "skapelsens krona" hem och väcker familjen och hoppas att allt gått bra, medan han "varit borta ett litet tag". Och somnar som en stock, dragande flera timmerstockar.

Mitt uppriktigaste deltagande, beklagansvärda kvinna!
WALDECK.

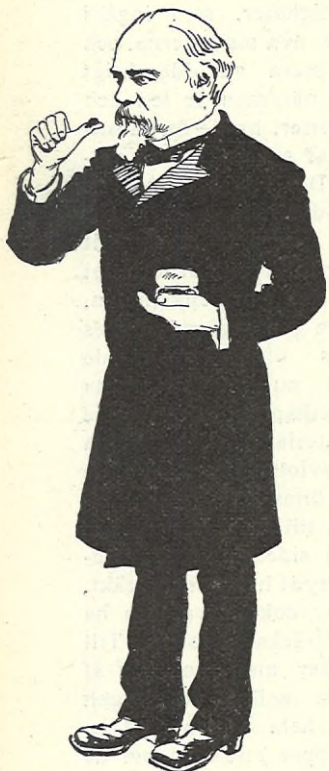

VECKANS PRISTÄFLING

PRISTÄFLING N:R 37.

REBUS. HVEM ÄR MANNEN?

8 pris till ett sammanlagt värde af etthundra (100) kronor.

Ärade läsare! Din personalkänedom säger dig genast att vidstående bild hvarken föreställer Peary eller Cook. Du ser naturligtvis strax hvem han liknar upp i dagen, men kanske han i alla fall icke är den du tror. Hvem är han då?

Lösning, som ovillkorligen måste åtföljas af tillhörande täflingskupong, fastklitrad inuti brevet, insändes, untecknad med namn och adress, till Red. af Idun, senast den 17 oktober.

A kuvertet bör angifvas: pristäfling 37.

De åtta första rätta lösningarna, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: ett presentkort à 30 kr. 2:dra pris: ett presentkort à 20 kr. 3:dje pris: ett presentkort à 15 kr., alla från Nordiska kompaniet. 4:de pris: 1 bågare för 10 kr. 5:te pris: 1 brosch för 10 kr. 6:te, 7:de och 8:de prisen: böcker à 5 kr., fritt val.

LÖSNING TILL PRISTÄFLINGEN N:R 33. GÅTA.
KRONPRINS.

Vid den företagna granskningen af insända lösningar befanns endast en riktig lösning ha inkommit, nämligen från Fr. Hilma Appelgren, Uddevalla, hvilken alltså erhåller första priset. De öfriga lösningarna voro så litet sinnrika, att andra priset denna gång ej kunnat utdelas.

BIDRAG TILL "VECKANS PRISTÄFLING".

Intresserade läsare af denna afdelning, som kunna ge förslag till verkligt originella och roande täflingsuppgifter i form af gåtor, rebusar, matematiska och andra tankeöfningar, uppmanas vänligen inkomma med bi-

drag, hvilka honoreras i den mån de befinnas användbara som pristäflingsuppgifter. Bidragen torde adresseras till Iduns red., pristäflingsafdelningen.

TIDSFÖRDRIF

TREKANT.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	a	a	a	a	a	a	e	e
2	k	l	l	l	l	l	l	
3	l	l	m	m	m	m		
4	o	o	o	p	p			
5	r	r	r	r				
6	s	s	t					
7	t	ä						
8	ä							

Bokstäfverna ordnas till lika ord i de hvarandra motsvarande väg- och lodräta raderna.

Orden äro: 1) skyddande föremål, 2) träslag, 3) puff, 4) obst. pron. (gammaldags böjning), 5) del af ett träd, 6) djur, 7) i lugn, 8) bokstaf. Monika.

TVENNE GEOGRAFISKA NAMN.

Rem, Alp, Maas, Höna, Fann, Leo, Röd, Grin, Val.

Ur hvart och ett af ofvanstående ord tages en bokstaf, som ersättes med en annan sådan, att nya ord erhållas. Af de borttagna bokstäfverna bildas sedan namnet på en ö och af ersättningsbokstäfverna namnet på en sjö. Orden äro icke uppställda i rätt ordning.

ARITMOREM.

8, 7, 5 = kommer ofta väl till pass, 5, 6, 7, 3 = kan vara en fägnad för ögat, 3, 7, 8, 2 = ett af naturens under, 7, 6, 5 = en illistig baddare, 1, 2, 3, 4 = namn, 3, 7, 1, 2 = ansiktsspel, 5, 1, 2, 3, 4, 7 = kroppsdel, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 = krydda. Max.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 39.
LÄNKGATAN: Salamandrar:
CHARADEN: Kam-mar(ram)duk.
Märta.
GEOGRAFISKA UPPGIFTEN: Marstrand — Askersund: Motala, Alingsås, Rostock, Saale, Timor, Reims, Aargau, Njemen, Da sland.
BOKSTAFSGÅTORNA: 1. Skurk—skur. 2. Korall—koral. 3. Karmin—Kariin.

SUNDSVALLS ENSKILDA BANK

4 Fredsgatan, Stockholm.
Sparkasseränta 3 1/2 %.
Förvaringsfack,
årshyra från 15 kr.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

HUSFÖRESTÄNDARINNA, aktningssvärd, barnkär, ägande praktisk insikt om värden af ett hem, sökes af änke-man. Barnlös änka eller ogift dam med någon förmögenhet ha företräde. Svar med betyg och foto. sändes till »Förtroendes, Iduns exp.

EN kokerska och en husa, allvarligt sinnade, önskas till prästgård i Uppland med litet hushåll instundande 1 nov. Svar med betygsskrifter och uppgift om löneanspråk till »Prästgårds, Uppsala, p. r.

PLATS som barnfröken finnes i familj med fyra barn för anspråkslös bättre flicka, som är kunnig i sömnad och villig deltaga i alla i ett hus förekommande göromål. Svar med foto jämte uppgift om löneanspråk insändes till »Banks, adr. Vänersborg.

KOKERSKA och husa med bästa rek. erhålla platser i 2 personers hushåll på landet nära större bruk. Svar med betygsskrifter under adr. »Pålitliga», Norrköping, p. r.

PLATS som värddinna hos bildad ungkarl kan framdeles erhållas af anspråkslös och snäll flicka, bildad och af god familj samt med ett godt och behagligt utseende och ej öfver 30 år. Svar med foto. torde sändas under adress »X. Y. Z. 1909», Gumellii Anonsbyrå, Malmö f. v. b.

MEDELÅLDERS änking (landtbrukare) med 11-årig dotter söker oberoende bildad, duglig husföreständarinna. Bostad en herrgårdsbyggnad vackert belägen vid saltsjön i omedelbar närhet af större stad i mellersta Sverige. Svar helst med foto. till Ostermalms Inack-Byrå, 33 Brahegatan, Sthlm.

EN husjungfru, fullt kunnig i sina sysslor, ordentlig och villig, får plats i nov. i 3 personers hushåll på landet. Betyg och löneanspråk insändes till Fru Hanna Brusewitz, Sjötorp, Göta Kanal.

Största härvarande sortiment af
Svarta Tyger
Nyheter inkomma dagligen!
ATELJÉ FÖR SÖRGBESTÄLLNINGAR!
F. W. CAMPANIUS
43 Westerlånggatan 43

STARKA PÄRLVITA
FRISKA STOMATOL TÄNDER
STOMATOL TAND-CRÈME
STOMATOL

EN ung flicka, från godt hem, får plats i sin familj på landet att hjälpa till i alla inomhus förefallande göromål. Isynnerhet sömnad. Lönepret. och rek. samt foto. till »Fru G.» Kärr, Ormaryd.

I officersfam. får en enkel, pålitlig flicka plats som barnfröken. Svar till »Officer», Sala p. r.

ALLVARLIG hurtig flicka, som har lust och fallenhet för sjukvård, erhåller läraric elevplats för utbildning som föreständarinna å nyinrättad ålderdomshem i Värmland adress Billingsberg, Klässbol.

LÄRARINNA, kompetent att undervisa 2:ne flickor, hvaraf den äldre vistats i flickskolans 5:te kl., i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete, erhåller plats fr. medio okt. Svar med ref., foto. och löneanspråk under adr. »Lärarinna», Kisa p. r.

FÖR ett bättre ungarlshem i Stockholm sökes som husföreständarinna en bildad, yngre dam af god familj, helst något musikalisk och med intresse för ett hems trefnad. Jungfru finnes. Tillfälle kan erhållas att få bedriva egna studier eller dylikt, om så önskas. Svar med upplysningar, ålder och foto. till »A. L. B.» Iduns exp.

PÅLITLIG, erfaren barnfröken, försedd med goda rekommendationer från förut innehafd anställning, kunnig i sömnad, erhåller plats den 1 oktober, att sköta en 2 års flicka samt för öfrigt hjälpa till i hemmet. Svar åtföljdt af foto. och lönepretentioner till »Disponent-familj», Göta station.

Hushållerskeplatsen

vid Sandvikens sanatorium ledig. Lön 300 kr., eget rum. Sökande skall vara kunnig i slakt, bakning och matlagning. Husmor och köksa finnes. All smittofara i köket utesluten, men hushållerskan skall äta med patienterna.